

ਰਾਜੀਵ ਨਰਾਇਣ ਰੈਨਾ ਜੇ.

ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2018 ਦਾ ਸੀ ਡਬਲਿਊ ਨੰ. 4744

23 ਜਨਵਰੀ, 2020

A) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਕਲਾਮ 162, 166 ਅਤੇ 226—ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007- ਐੱਸ. 2(ਬੀ), 2(ਐਫ), 3,21,22,23 ਅਤੇ 32—ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014—ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਸਨ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ-ਐਸਡੀਐਮ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ-ਅਪੀਲੇਟ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ-ਜਵਾਬਦਾਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ -ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ - ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ - ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ - ਕਮ-ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ— ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 2014 ਨੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

B) ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਖਿਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਲੰਬੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਈ ਉਚਿਤ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਖਿਤੀ-ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਮਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ।

C) ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ "ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ"-

ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ— ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ— ਇੰਪੱਗਡ ਆਰਡਰ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ।

D) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ- ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ- ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ.22(1) ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ (2)— ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਾ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

E) ਨਿਜੀ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਐਕਟ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ।

F) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਗਵਰਨਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32(3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ ਦੇ ਠੋਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

G) ਮਾਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

H) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਸਿਰਫ

I) ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ - ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 3, ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ- ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਬੇਦਖਲੀ"।

J) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ- ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ- ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ - ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬੇਦਖਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ—ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਰਾਹੀਂ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ—ਰਿਟ ਦਾ ਉਪਾਅ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ—ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

K) ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵੰਡਣਯੋਗ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਧਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਖਿਪ ਬੇਦਖਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 18)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤਰਕ ਅਤੇ [ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ] ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਕਾਰਕ ਬਣੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੁਆਰਾ ਅਚਨਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ।

(ਪਰਾ 21)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਫਿਰ ਵੀ, ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ "ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ" ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 1.1.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਿਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪੋਟੈਂਟ ਝੂਠ ਹੈ: "ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਰਡਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ, 14.11.2017 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ 1.1.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਲੰਬੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਜ਼ਾ ਰੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਪਿਗਿਊਡ ਆਰਡਰ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਆਡੀਅਲਟਰਮਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬੋਲਾ, ਗੂੰਗਾ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

(ਪੈਰਾ 25)

L) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ" ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 33)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਦਿ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012" ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਬੇਦਖਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 25 ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਨਿਯਮ 23 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। .

(ਪੈਰਾ 34)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 13.03.2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਭਾਗ 1 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 38)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਹ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਅਤੇ (2) ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 39)

ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ

ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਤਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ [1 ਤੋਂ 3] ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਮਰਥਨ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮ, 2012 ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2014 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਕਿ 2007 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ CAP ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 51)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿੱਜੀ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ MWPSA ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ: "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।" ਜਦੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਾਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 53)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਐਕਟ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਤੀ ਧਾਰਾ 2 (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁੱਤਰ, ਧੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ।

ਨਾਗਰਿਕ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ, ਜੈਵਿਕ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 54)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਲਗਾਮ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 67)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 19.4.2018 ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਉਚਿਤ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਭਾਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀਨ, ਉਦਾਸੀਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰੇ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਬਚਾਅ, 14.11.2017/1.1.2018 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 76)

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਸ਼ੁਰੰਗ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। MWPSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਾਲੇਡ ਦਫਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਮੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਘਾਤਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਦੋ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੈ।

(ਪੰ: 110)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਖੁਦ ਇਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸੀਏਪੀ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਇਰਾਦੇ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਾਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਮਾਪੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਸਦੀ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਇਤਫ਼ਾਕਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੈਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ CAP ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਿਲ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਰੈ' ਅਤੇ 'ਕੀ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਾੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਅਤੇ III ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 2 (ਈ) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32 (ਈ) ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। f) ਐਕਟ ਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਬਿਨਾਂ ਛੱਤਰੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟੋਪੀ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

(ਪੰ: 116)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਧਾਰਾ 2 (ਈ), 22 ਅਤੇ 32 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪਰਿਪੱਕ ਹੈ। ਇਹ CAP de hors the Act ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਡੈਲੀਗੇਟਿੰਗ ਐਕਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 23 ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਬਦਲੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ CAP ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ।

(ਪੰ: 117)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਮਡਬਲਯੂਪੀਐਸਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਰੈਂਟ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਪੰ: 119)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ,

ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ:

- (i) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 3 ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੇਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ। .
- (ii) ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮਨਮਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ MWPSA ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, "ਬੇਦਖਲੀ" ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ, ਦਮਨਕਾਰੀ, ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਮਨਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 300 ਏ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।...
- (iii) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦਫਤਰੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। MWPSA ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (iv) ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ **ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੈਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- (v) xx xx xx
- (vi) ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ **ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਤਰੇ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾ ਹੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

- (vii) ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
- (viii) xx xx xx xx
- (ix) ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧਾਰਤ ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਨਘੜਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣ ਲਈ.....
- (x) xx xx xx
- (xi) xx xx xx
- (xii) **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (f) ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ" ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਜੁਗਤ.....
- (xiii) ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨਮਾਨੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਈ, ਇਹ ਉਪਾਅ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਦਾ ਉਪਾਅ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।.....

(xiv) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ-2014 ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਭਵਨਿਕ ਮਹਿਤਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਗੱਤਮ ਪਠਾਨੀਆ, ਗੁਰਨੀਤ ਸੱਗੂ ਅਤੇ ਹਰਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਤੁਲ ਨੰਦਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਅਨੁ ਪਾਲ, ਡੀਏਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲਈ।

ਪੁਨੀਤ ਬਾਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ

5.5. ਮੋਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ.3 ਲਈ।

ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਮਹਾਜਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ, ਸੌਰਭ ਮੋਹੰਟਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ. ਹਰਿਆਣਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਲਈ।

ਸੌਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ UOI ਲਈ।

ਰਾਜੀਵ ਨਰਾਇਣ ਰੈਣਾ, ਜੇ.

(1) ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ 'ਦਿ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 2007' (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'MWPSA ਐਕਟ' ਜਾਂ 'ਦਿ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 2007' ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ) MWPSA ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ "ਬੇਦਖਲੀ" ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(2) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ - 2014 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਪੜਾਅ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਈ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ

ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕੈਨਵਸ 'ਤੇ ਮੁੱਦੇ/ਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੇ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ MWPSA ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੋਨਟੇਨੈੱਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਮਾਜਿਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(3) MWPSO ਐਕਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਾਂਝੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਨਿਜ਼ਾਮਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਰਾਰਤੀ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸੀਮਤ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ: -

"ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੁਰਝਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਵਾ ਔਰਤਾਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਸੰਧਿਆ ਦੇ ਸਾਲ ਇਕੱਲੇ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁਢਾਪਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਪੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮਾਂ-ਖਪਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਿੰਗੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਧਾਰਨ, ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2. ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਿਰਧ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬਿਰਧ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਰੀਬ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ।

3. ਬਿੱਲ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

(a) ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਧਾਰਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

(b) ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ

(Rajiv Narain Raina, J.)

(c) ਲਈ ਇੱਕ ਦੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਨ ਲਈ

ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।

(d) ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ।

4. ਬਿੱਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

(4) MWPSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(b) ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜੇ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ "ਰੱਖ-ਰਖਾਅ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(f) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਚੱਲ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਜੱਦੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਠੋਸ ਜਾਂ ਅਟੁੱਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਐਕਟ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੈਕਸ਼ਨ 16(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸੀਵਿਯਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਜਾਂ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਂਗ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

(5) ਚੈਪਟਰ V ਉਹ ਅਖਾੜਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ, ਅਰਥਾਤ, ਡਾ. ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ [ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ] ਆਪਣੀ ਸੱਸ, ਅਰਥਾਤ, ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ [ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ.3, ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਲਘੂ 'ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ'] ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 14.11.2017 ਦੇ 1.1.2018 ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਅਮਿਤ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 8 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 15.11.2017 ਦੁਆਰਾ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ 12.08.2015 ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 14.11.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਦੇ ਦੁਕਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ [ਜ਼ਿਮਨੀ] ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਸ-ਕਮ-ਮੈਨਟੀਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਜ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। -ਉਸ ਦੇ ਥੀਸਿਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ [ਪੰਨੇ 429-437 'ਤੇ] ਕਿਤਾਬ

ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ MWPSO ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਲਈ ਯੋਗ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੇਦਖਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਅਡੋਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਰੀਡਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਜਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਗਵਾਹੀ ਹਨ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੁਲਾਉਣਾ। ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ। "ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ", ਕਾਰਡੋਜੋ ਜੇ. ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, " ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਿਮਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ। ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੁਕਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। [ਦੇਖੋ; ਪੈਰਾ 20, ਬੁਨਿਆਦੀ]।

(6) ਮੂਲ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਤਬਾਦਲੇ, ਵਸੀਅਤਾਂ ਆਦਿ ਛੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। , ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰੱਦ ਹਨ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਮੁਦਈ [ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ] ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਾਸ਼ਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਜਿਉਂਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ, ਬੀੜ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਮਾਲ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹੈੱਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜੂਨ 2014 ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਮਿਤੀ 3.6.2014 (ਪੀ-9) ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

- “1. ਕੀ ਮੁਦਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
2. ਕੀ ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਵਸੀਅਤ ਤਬਾਦਲਾ ਡੀਡ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਇੰਤਕਾਲ ਆਦਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ/ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
3. ਕੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
4. ਕੀ ਮੁਦਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
5. ਕੀ ਮਿਤੀ 14.11.1999 ਨੂੰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
6. ਕੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਮਧੂਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੁਨਮ ਅਤੇ ਸੇਲੀਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
7. ਕੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
8. ਕੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਸੰਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
9. ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ, ਵਸੀਅਤਾਂ, ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
10. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
11. ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਛੁਪਾਏ ਹਨ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
12. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਡੀ
13. ਰਾਹਤ।”

(7) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 24.9.2014 ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰ੍ਹਾਂ

ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮੁੱਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਿਆਂ

ਅਧੀਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਧੀਆਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਅਰਥਾਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸਲੀਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੂਨਮ [ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ" ਦੇ ਕਾਰਨ "ਸੰਪੱਤੀ ਹੜਪਣਾ" ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। 3 (ਜ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ] ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਵਧੇ ਹੋਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਡੀਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੋਦ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਜੋਂ ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਜੱਦੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਮਤਿਹਾਨ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਾਂ। ਉਹ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(8) ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਜਨਵਰੀ 2015 [20.1.2015] ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ MWPSOC ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਫਲ ਰਹੀ।

(9) ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ 27.11.2014 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ/ਪੜਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 20.1.2014 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ "ਅਪਰੈਲ 2014 ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਗੋਟਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਗਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ..."। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ, ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ

ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

ਵਿਸ਼ਾ: 'ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੋਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼-2012' ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ।

ਸਰ,

1. ਡਾ: ਸੁਰਿੰਦਰ ਬੁੱਲ ਉਮਰ 85 ਸਾਲ, ਸਵਰਗੀ ਸ. ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਾਸੀ ਨਸੀਰ ਪੁਰ ਫਾਰਮ, ਨੇੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ।

ਮੈਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

2. ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ, ਨੇੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1-6 ਵਿੱਚ 15 ਵਿੱਘੇ 16 ਬਿਸਵੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।

3. ਮੈਂ ਇੱਥੇ 1958 ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੌਕਰ ਕੁਆਟਰ, ਸ਼ੈੱਡ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਮੇਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ।

4. ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ 2004 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਏ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ।

5. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੁਰਦੇ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ 28 ਦਸੰਬਰ-2011 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਘਾਟਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ।

6. ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡੀਆਈਜੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਰੋਜ਼, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਏਪੀ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

7. ਅਪਰੈਲ 2014 ਵਿੱਚ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਦੇ ਉਮਰੇ ਤਾਲੇ ਲਗਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸਮੇਤ। ਮੇਰੀ ਧੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ,

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

8. ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ, ਗੈਰ-ਸੰਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੌਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਖਾਣਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਨੌਕਰ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਰ ਦਿਨ ਦਾ ਰੁਟੀਨ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਵਿਗੜਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮੇਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਡੀ.ਡੀ.ਆਰ ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਡਰਾਇੰਗ ਅਤੇ ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਅਣਪਛਾਤੇ ਲੋਕ ਵੀ ਸੌ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਦਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੜਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ 'ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

9. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ., ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਗੁੱਡੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦੀ ਜਾਨ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ।

10. ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘਰ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਮਕਾਨ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੰਧਾਵਾ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸਮੇਤ ਅਣਪਛਾਤੇ ਅਨਸਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਗੁਪਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਪੋਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਰੂਲ-2012 ਤਹਿਤ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਇੰਟਕਾਲ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਨੱਥੀ ਹੈ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਮੈਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਇਸ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਬਿਮਾਰ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਾਂ। ”

(10) ਅਸਪਸ਼ਟ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਹੋਈ ਆਦਿ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ [ਪੈਰਾ ਦੇਖੋ। 6] ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ। ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੇਰਵਿਆਂ ਜਾਂ ਐਨੋਟੇਟਿਡ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਨਟੀਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(11) ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 20.01.2015 ਨੂੰ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ **ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 24.07.2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਮਰਹੂਮ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ 2004 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ [28.12.2011 ਨੂੰ ਗੁਰਦੇ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣੀ ਗਈ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ] ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖਟਾਸ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਨੂੰਹ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇੱਕ ਅਮੀਰ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ.

(12) ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ 12.08.2015 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਨਟੀਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ [ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ] ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ., ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 22.06 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਵਾਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਲਿਆ

ਗਿਆ। 2016.

(13) ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ 2016 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 19006 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 05.04.2017 ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ 34 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੋਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 27.11.2014 ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ/ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 23 (1) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ/ਮਾਤਾ/ਪਿਤਾ ਦਾ ਵਾਰਸ MWPSC ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ/ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ/ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ *ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ* ਬਨਾਮ *ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ*¹⁷ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ MWPSC ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਰਧ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ *ਹਮੀਨਾ ਕੰਗ* ਬਨਾਮ *ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਯੂਟੀ) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ*¹⁸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਹ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ MWPSC ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*¹⁹ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ। *ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ*²⁰; *ਪ੍ਰੇਮਿਲ ਤੇਮਰ ਅਤੇ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*²¹; *ਅਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ*

172013 (4) LH (P&H) 3063

182016 (2) PLR 138

192016 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 324

202016 (1) ਲਾਅ ਹੇਰਾਲਡ 720

212004 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 403

(Rajiv Narain Raina, J.)

²²ਅਤੇ ਸਵਿਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ²³, ਜੋ ਕਿ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ MWPSOC ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ MWPSOC ਐਕਟ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(14) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਡੀਐਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਸਡੀਐਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

(15) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 14.11.2017 ਨੂੰ 1.1.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਸਿਰ ਫਾਰਮ ਦੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ।

ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਵਿਖੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਖਿਪ ਜਾਣਕਾਰੀ।

(16) ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੰਪਤੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ 'ਤੇ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਪਨਗਰੀਏ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਲਾਅਨ, ਦੋ ਗੇਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੰਗਲਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਡਰਾਈਵ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕਾਰ ਗੈਰੇਜ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਘਰ, ਦੋ ਗੋਦਾਮ, ਤਿੰਨ ਸਟੋਰ, ਟਰੈਕਟਰ ਸ਼ੈੱਡ, ਅਮਰੂਦ ਅਤੇ ਕਿੰਨੂ ਦੇ ਬਾਗ, ਖਾਦ ਦਾ ਕਮਰਾ, ਇੱਕ ਸਵਿਮਿੰਗ ਪੂਲ, ਕੋਨਲ, ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਟੈਂਕੀਆਂ, "ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਅਤੇ 10 ਨੌਕਰ ਕੁਆਰਟਰ" ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਰ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 15 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 16 ਬਿਸਵੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਔਲਾਦ, ਦੋ ਪੁੱਤਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ, ਸੌਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। -ਲਾਅ/ਦਾਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 1972 ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਆਹੀਆਂ ਜੈਵਿਕ

ਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲਿਆ।

(17) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮਿਤੀ 18.5.2015 ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਸਾਂਝੀ ਸਿੰਗਲ ਰਸੋਈ ਹੈ। ਸਿਮਰਤ ਰੰਪਾਵਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 2004 ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਤਰਿਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ। 1.1.2018 ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਆਰਡਰ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਮਰਤ ਰੰਪਾਵਾ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਵਿਆਹ ਵਾਲਾ ਘਰ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਿਲਹਾਲ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਪਤੀ ਮਰਹੂਮ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਤੰਗ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ/ਟਾਈਟਲ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੇਮੇਲ ਰਗੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ।

(18) ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵੰਡਣਯੋਗ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਧਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਮਮ ਬੇਨਮ [ਰੋਮਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਸਿਸੇਰੋ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਉੱਚਤਮ ਚੰਗਾ ਸਿਧਾਂਤ'] ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਤੇ ਤੇਜ਼-ਕੱਟ ਅਤੇ ਸੁੱਕਾ-ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਲਾਗੂ ਜਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਖਲਾਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੀਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਸਖਿਪ ਬੇਦਖਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਦੀਵਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਫਿਏਟ ਪੂਰਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬਾ ਲੰਬੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੱਕ ਸਟੇਅ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਫਲਸਫਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 2015 ਦੇ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 4238 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਯਥਾ-ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਨਟੀਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(19) ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ 39 ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ, ਬੀੜ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉੱਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 19.8.2014 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 28.05.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਰੀ ਲੀਸ ਪੋਡੈਂਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਬਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਿਤੀ 28.05.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਹਿ-ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਤਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰ. 2015 ਦਾ .4238 “ **ਤਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ** ” ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 2.9.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ:-

“ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ 1958 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਹਫੇ ਡੀਡ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਡੀਡ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਆਦਿ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ। ਉਹ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਇਕ ਬੇਟੀ ਹਨ, ਜੋ ਹੁਣ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵੰਸ਼ ਸਾਰਣੀ ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਵੰਸ਼ ਸਾਰਣੀ
ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ
/
ਜਗਤ ਸਿੰਘ
/

/	/	/	//	_	//	_
ਸਤਵੰਤ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ	ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ	ਧਨਿੰਦਰ ਕੌਰ
,	,	-----				
ਸੁਰਿੰਦਰ (Def. No.1)	ਪੂਨਮ (ਧੀ) (ਗੋਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ)	ਸੋਲੀਨਾ (ਧੀ) (ਗੋਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ)	ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਉਰਫ ਪਵਨਦੀਪ (ਪੁੱਤਰ)			
,						

/ ਸਿਮਰਤ
ਰੰਧਾਵਾ (ਪਤਨੀ)

,

ਤਨਵੀਰ ਸਿੰਘ (ਪੁੱਤਰ)

,

ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ (ਪੁੱਤਰ)

/ ਮੋਹਰ ਬੱਲ (ਧੀ)

ਸੋਧਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਤਾ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ 42 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਵੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸ੍ਰ. ਨੰ.	ਮਾਲਕ	ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ	ਦੇ ਸਾਲ ਤਬਾਦਲਾ
1.	ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਤਮਲਕਨਾਮਾ	1958
2.	ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ	ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ	1970
3.	ਬਸੰਤ ਕੌਰ	ਸੋਲੇਨਾ	ਗਿਫਟ ਡੀਡ	1970
4.	ਬਸੰਤ ਕੌਰ	ਪੂਨਮ	ਗਿਫਟ ਡੀਡ	1970
5.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਸੰਤ ਕੌਰ	ਰਾਜੀਵ, ਪੂਨਮ, ਸੋਲੀਨਾ	ਕਰੇਗਾ	1971
6.	ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਕਰੇਗਾ	1988

(Rajiv Narain Raina, J.)

7.	ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਕਰੇਗਾ	1999
8.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਸੇਲੀਨਾ	ਗਿਫਟ ਡੀਡ	1972
9.	ਧਨਿੰਦਰ ਕੌਰ	ਪੂਨਮ, ਸੇਲੀਨਾ	ਕਰੇਗਾ	1979
10.	ਸੀਐਸ ਵਰਮਾ	ਵਾਈ ਕੇ ਧਵਨ	ਕਰੇਗਾ	

ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਪਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀ-ਹਿਤ-ਚਿੱਤੋ ਦੀ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਇਹਨਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਬੀੜ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਨਸੀਰਪੁਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ IInd ਗ੍ਰੇਡ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ, ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ 16.7.2011 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਬੀੜ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ, ਨਸੀਰਪੁਰ ਅਤੇ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ ਵਿਖੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਸਰਾ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਣਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ, ਸ਼ੇਖਪੁਰਾ, ਚੂਹੜਪੁਰ ਕੰਬੇਆਂ, ਸੈਫਦੀਪੁਰ ਅਤੇ ਬੀੜ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਦਾ ਮੋਟਾ ਸਕੈਚ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਵਾਹੀ ਲਈ ਵਿਛਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੀ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

xx xx xx

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਲਿਸ ਪੌਡੈਂਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਚਿਤ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਮਾਲੀਆ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾਕਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਈ ਸਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਤਪਦਿਕ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 83 ਸਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜਲਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਰ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 10 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਉਹ ਸੰਮਨ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ/ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਬਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 10 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਲਦੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਉਪਰੋਕਤ 10 ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ”

2016 ਦਾ ਸੀ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਨੰਬਰ 19006 ਸਿਰਲੇਖ “ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ”

(20) ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ,

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ " ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 19006 ਵਿੱਚ 2016 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਿਮਾਂਡ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 4 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਡੀਐਮ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਡਰ ਐਨੈਕਸਚਰ ਪੀ-6 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਸਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸਡੀਐਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਿਰਲੇਖ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਸਡੀਐਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ 'ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ' ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-6 ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿੱਤੇ ਸਬੰਧੀ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਜਾਂ ਰਾਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਤੰਤਰ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(21) ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸਤੰਤਰ ਤਰਕ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕੇ [ਇਲਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤੋਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਖੇਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਛਾਂਟ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ

ਹੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਮਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ।

(22) ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਜ਼ਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਜ਼ਿਮਨੀ ਆਰਡਰ:

11.05.2017	ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਫਾਈਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਈਲ 24.05.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।	Sd/- ਪਾਠਕ
24.05.2017	ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਸੰਮਨ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ 31.05.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।	Sd/- ਰੀਡਰ
31.05.2017	ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 07.06.2017 ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।	Sd/- ਪਾਠਕ
07.06.2017	ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਦਫਤਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਫਾਈਲ 13.06.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।	Sd/- ਪਾਠਕ
13.06.2017	ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 12.07.2017 ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।	Sd/- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ

12.07.2017	ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਮਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਾਈਲ 26.07.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। <p style="text-align: right;">Sd/- _____</p>
------------	--

(Rajiv Narain Raina, J.)

27.09.2017	ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਤਰੀਕ ਮੰਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਈਲ 31.10.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। Sd/- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ
31.10.2017	ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਖੁਦ ਪ੍ਰੌਕਸੀ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਫਾਈਲ ਨੂੰ 07.11.2017 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ/ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। Sd/- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ
07.11.2017	ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸਰਕਾਰੀ/ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਫਾਈਲ 14.11.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। Sd/- ਪਾਠਕ
14.11.2017	ਵਕੀਲ ਮੁਨੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਹੀਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਪਣਾ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਫਾਈਲ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ 27.09.2017 ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲੰਬੀ ਤਰੀਕ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਾਈਲ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਰਡਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਹੈ। Sd/- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ

(23) ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨਾਂ, ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਹੈ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਿਰੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ। ਇਹ ਜਿਆਦਾਤਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੂਲ ਤਰਕ ਦੇ ਬੋਲੇੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਦੇ ਪਨੇ ਭਰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪੂਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ

ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ” ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ 2016 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 19006 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ/ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ; ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਟਾਈਟਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਸਮੇਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਚਲਾਈ ਗਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ 24.01.2015 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਉਸਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚਿਆ। ਕੇਵਲ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਦਿਨ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਨਾਸਿਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ. ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ **ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ**²⁴ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ [ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ] ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿਰਫ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਪੈਰੇ 73 ਅਤੇ 74 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 24.01.2014 ਨੂੰ ਗਲਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“(2) ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 5.4.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼. ਐਸ.ਐਸ.ਮੇਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਪਣਾ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਪੇਸ਼/ਪ੍ਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਖੁਦ 20.09.2017 ਅਤੇ 27.09.2017 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ।

(3) ਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਸ.ਐਸ.ਮੇਮੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਔਰਤ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ, ਨੇੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 15 ਵਿੱਘੇ 16 ਬਿਸਵੇ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰ. .1-6 ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਉਪਰੋਕਤ ਮਕਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਮਕਾਨ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਆਮਦਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨੂੰਹ) ਨੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਜਵਾਬਦਾਤਾ 20.09.2017 ਅਤੇ 27.09.2017 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ / ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 31.10.2017 ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ 31.10.2017 ਅਤੇ 07.11.2017 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮਿਤੀ 14.11.2017 ਨੂੰ ਸ਼. ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਮਨੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਧਿਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ।

(5) ਫਾਈਲ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਖੁਦ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

31.10.2017 ਅਤੇ 07.11.2017 ਤੱਕ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦਾ ਵਕੀਲ/ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। 14.11.2017 ਨੂੰ, ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਸ਼. ਮਨੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਕਾਲਤਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਨੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰ ਜੂਨੀਅਰ ਸ਼. ਮੁਨੀਸ਼ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੁਕਬੰਦੀ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲਟਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਮਕਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 27 ਸਾਲ 148 CWP ਨੰ. 4744 ਦੀ 2018 ਉਮਰ ਦੀ ਔਰਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਕਸਰ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 2015 ਦੇ CWP ਨੰ. 24508 ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 (ਅਧਿਆਇ V) ਸੈਕਸ਼ਨ 22, 27 ਅਤੇ 32 - ਪੰਜਾਬ ਮਾਂ-ਪਿਓਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਰੁਲਜ਼, 2012, ਨਿਯਮ 23 ਅਤੇ 22 - ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲਾ ਘਰ - ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਘਰ - ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹੈ - ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ:

- (i) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ।
- (ii) ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
- (iii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਭਿਆਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ

ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ , ਡਾਕਖਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਕਾਨ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੌਂਪਣਾ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੀ.ਆਰ.ਓ.), ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ।

ਮਿਤੀ: 14.11.2017

ਸਥਾਨ:

ਪਟਿਆਲਾ

ਐੱਸ.ਡੀ./-

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ

ਅੰਤ. ਨੰਬਰ 1/ਪੀਸੀ-1 ਮਿਤੀ 01.01.2018”

(ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅੰਡਰਸਕੋਰ)

(24) ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਸ਼ੀਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਮੈਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ "ਅਦਾਲਤ" ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਟਿੱਪਣੀ ਹੈ। ਦਸ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਰੀਡਰ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚਾਰ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 27.9.2017 ਨੂੰ "ਪ੍ਰੌਕਸੀ" ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਮੀ ਤਰੀਕ [ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ] ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 31.10.2017 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। . ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ 7.11.2017 ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ 14.11.2017 ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੀ ਪਾਵਰ ਆਫ ਅਟਾਰਨੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। 14.11.2017 ਨੂੰ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕੇਸ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਝਵਾਨ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਬੇਚੈਨ ਹੋਵੇ। ਸਫ਼ਾ 163 'ਤੇ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਵਾਰਟਜ਼ ਦੁਆਰਾ "ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ:

"ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ... ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਫੋਰਮ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ। ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਹੁਦਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਪਹੁਦਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜਿਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਖਾਸ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੱਜ ਜੇਰੋਮ ਫਰੈਂਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਹੈ। . . "

(25) ਫਿਰ ਵੀ, "ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ" ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 1.1.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਝੂਠ ਹੈ: "ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਆਰਡਰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ, 14.11.2017 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਕੋਲ 1.1.2018 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਲੰਬੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੁਕਾਵਟ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਨਵੀਂ ਰੁਝੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਬੋਲਾ, ਗੂੰਗਾ ਅਤੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁਕਮ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ।

(26) ਪਾਰਟੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹਨ

ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ [ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ] ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਪਾਅ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਵਾਪਸ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

(27) ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ MWPSO ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਿ-ਸੰਪੱਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ [ਪੈਰਾ.5] ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ Annex R-5 ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਟੀਬੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ 2012-13 ਵਿਚ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਹੀ ਉਸਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ [ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਕਟਰ ਹਨ]; ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ, ਸੇਲੀਨਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੂਨਮ ਧਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਮਨਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਐਮ.ਪੀ. 290) ਬਰਖਾਸਤ ਅਫ਼ਸਰ ਬਣਨ ਲਈ] ਅਤੇ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਧਵਨ, ਜੋ ਸਵਰਗੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਸਹੁਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਗੌੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧੀਆਂ ਕਦੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਦੰਦਾਂ ਅਤੇ ਨਹੁੰਆਂ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਪਤੀ 2009 ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ 2011 ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਖੇਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੋਰ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1958 ਤੋਂ ਮਰਹੂਮ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਪਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਰਿਹਾ।

2011 ਤੱਕ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ 27.11.1997 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ [ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਜੋੜਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਗੱਠਜੋੜ ਸੀ]।

(28) ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਵਿਅੰਗਮਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਭਰਵੇਂ ਜਵਾਬ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ, ਪਟਿਆਲਾ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਨਕਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਉਪਲਬਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਸਿਵਲ

ਮੁਕੱਦਮੇ MWPSO ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਵਰਜਿਤ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ [ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੋਵੇਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਜੋੜਾਂਗਾ]। ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮਿਤੀ 6.6.2014 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ 25.5.1991 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, [ਜੇ ਇਹ ਟਾਈਪਿੰਗ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ]। ਇਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੁਹਰਾਈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਤਰਕ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ।

(29) ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਇਸ ਨਕਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਿਆਹ 25.5.1991 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 27.11.1997 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਕਟਰ 8, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਸਮਾਗਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਆਹ 25.5.1997 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾੜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਸਕੈਚਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਬਚਾਅ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਵਾਬ- ਜਵਾਬ. ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਡੀਆਈਜੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ।

(30) ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਦੋਸਤਾਨਾ ਸਮਝੌਤਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ 10.4.2019 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 14.5.2019 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ 30.1.2019 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ 5.3.2019 ਨੂੰ ਹੋਈ।

ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਾਜਨ, ਏ.ਜੀ., ਹਰਿਆਣਾ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖੰਡਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਤੀਸਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਮੋਮੀ ਦੁਆਰਾ ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਕਮ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ। ਉਸਨੇ ਕਈ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਈਟ ਪਲਾਨ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਮੈਂ ਉਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 3 ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ 02.09.2015 ਨੂੰ 2015 ਦੇ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 4238 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ" ਆਉਂਦਾ ਹੈ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੇਪਰ-ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨਾ 127 'ਤੇ ਪੁਆਇੰਟ 'ਡੀ' ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਨਸੀਰਪੁਰ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਚ ਸਪੱਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ.3 ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬੈਚ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਈ-ਮੇਲ ਪਤੇ 'ਤੇ ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਦੂਤਾਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ, ਅਰਥਾਤ, ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਖੁਰਾਣਾ ਅਰਥਾਤ khuranask2210 ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ। @gmail.com। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ, 2012 ਤੋਂ ਜੂਨ, 2013 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਜਵਾਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪਾਈਨਲ ਟੀਬੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ 'ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ' ਵਿੱਚ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਧੀ, ਅਰਥਾਤ, ਪੂਨਮ ਧਵਨ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਸਟੈਟ ਲਗਾਏ ਗਏ ਐਜੀਓਪਲਾਸਟੀ ਕੀਤੀ। ਉਥੇ ਹੀ ਮੇਦਾਂਤਾ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ 'ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ' ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਈ (ਸਲੀਨਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਤੀ) ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ।

ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਰਥਾਤ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪੁਨੀਤ ਬਾਲੀ ਅੱਜ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ 28.05.2019 ਲਈ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁਪਹਿਰ 2.00 ਵਜੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

(31) ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ

ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੇਗੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ।

(32) **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ** ਦਾ ਚੈਪਟਰ V ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ" ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਤੋਂ 23 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਆਦਿ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 23, ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਨਿਆਂਇਕ ਲੈਂਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸੌਦਾ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (f) ਨੂੰ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਅਤੇ 2 (ਈ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"22. ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ - (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ।"

"2 (ਈ): "ਨਿਯਤ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ"

(ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(33) ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ

ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ "ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ" ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ" ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। "ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਬਦ "ਬੇਦਖਲੀ", ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ' ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਾਮੱਗਰੀ ਇੱਕ, ਨਿਯਮ 32(2)(f) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਵਗਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32 ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

"32. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ:

1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
2. ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ - a. ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
  - b. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।
  - c. ਅਧਿਕਤਮ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
  - d. ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਬੁਢਾਪਾ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਯੋਜਨਾ;
  - e. ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ;

f. ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਜ਼ਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ;

g. ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਦਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੋ ਸਦਨਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਦਨ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਸ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" (ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਰੇਖਾਂਕਿਤ)

(34) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਦਿ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੇਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012" ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਬੇਦਖਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 25 ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ। ਨਿਯਮ 23 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2012 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ 2014 ਵਿੱਚ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ 26.5.2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੰ. 530SW-(4)- 2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਰੇ 112 ਅਤੇ 113 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ।

(35) ਨਿਯਮ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 22(2)(i) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ। ਨਿਯਮ 22 ਦਾ ਉਪ ਨਿਯਮ (xi) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ, ਐਕਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਾਮਕਰਨ, ਚਾਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਕਨਸਿਲੀਏਸ਼ਨ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਅਫਸਰ ਹਨ। ਹੋਰ ਹਨ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਨਗਰਪਾਲਿਕਾਵਾਂ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ [ਨਿਯਮ 22(3)] ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ। . ਨਿਯਮ 22 ਦਾ ਉਪ ਨਿਯਮ (5) ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(36) ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਦਿ ਹਰਿਆਣਾ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਨਿਯਮ, 2009" ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ "ਦਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2009" ਨਾਮਕ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(37) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 20 ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ। 28.03.2014 ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 01.04.2014 ਦੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਿਯਮ 20(3)(1) ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ/ਮਾਤਾ/ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 20(3)(2) ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ-ਕਮ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ 'ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ' ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਉਪ ਨਿਯਮ (3) ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਪੰਜਾਬ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਫਾਰਮੈਟ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਕਾਰਨ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(38) ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 27.11.2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 13.03.2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਲਈ ਵਿਧੀ

'ਬੇਦਖਲੀ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 1, 2 ਅਤੇ 3 ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

1. ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼/ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ

ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ:

(i) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ/ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ/ਸਮਾਜਿਕ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਲਈ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ (ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 2007 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ। ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਖੁਦ, ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

(ii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ/ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਤੁਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ/ਸਬੰਧਤ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਭੇਜੇਗਾ।

(iii) ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਮ ਹੁਕਮਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪਣਗੇ,

(iv) ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ/ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ 2007 ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ 2007 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ/ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(v) ਨੋਟਿਸ:-

(a) ਉਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(b) ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਭਾਵ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ/ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ। ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ।

(c) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਦੇ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਚਿਪਕ ਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ/ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ/ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ:

(i) ਜੇਕਰ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ/ਅਹਾਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ/ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 45 ਦਿਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਬਾਹਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤ;

(ii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸਵੈਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ/ਸਮਾਜਕ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ;

3. ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ:

(i) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ

(ii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(iii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਸਬੰਧਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼/ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ/ਪਰਿਸਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗਾ;

(iv) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਰੀਪੋਸਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 7 ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵਿੱਚ "ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇਗਾ। ਐਕਟ, 2007" ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।"

(39) ਇਹ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(1) ਅਤੇ (2) ਅਤੇ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਸਟੈਂਡ।

(40) ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ 13.09.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਸ੍ਰੀ ਏ.ਪੀ.ਗੁਪਤਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ, ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਭਵਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਕੀ ਹੈ; ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। MWPSO ਐਕਟ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਥਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, MWPSO ਐਕਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ: ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ/ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜੈਨ ਇਸ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧੂਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਾਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਣਚਾਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀਵਿਥਾਨਕ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਵਾਈਰਸ ਬਾਰੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਉਦਾਹਰਣ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਮਦਦ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਨਸੀਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਫਾਰਮ, ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਸਬੰਧਤ ਮਾਪਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਈਡ ਵਿਊ ਮਿਰਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿੰਡਸ਼ੀਲਡ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਵਾਇਰਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਖਣਾ ਹੈ।

(41) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 5.07.2018 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ, ਜੋ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਮੇਰਾ 5.07.2018 ਦਾ ਆਰਡਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ:

- (i) ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 2007 ਦੇ ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ।
- (ii) ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ

ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਖਿਅਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਜਾਂ ਅਟੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਉੱਚ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਤਿ-ਵਿਅੰਗ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

(iii) ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵੱਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਦੀ ਧਾਰਾ 22(2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਠਣਗੇ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਹਾਇਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਐਕਟ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ।

ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਸਮੇਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ)।

16.07.2018 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2.00 ਵਜੇ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਨੂੰ 26.05.2015 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(42) ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(43) ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ 5.7.2018 ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਲਈ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ:-

"ਕੀ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?"

ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ।

(44) ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਈ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜੋ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ;..." ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(1) ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਕਾਲ ਵਿੱਚ "ਨੁਸਖਾ" ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਤੱਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਰਥ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼/ਦਫਤਰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 162 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦੇਸ਼. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(45) ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਈ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਇੱਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੰਯੋਜਨ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝ ਕੇ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿਵਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

(46) ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਜ਼ਾਦ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 50 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੁਦ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਲੜੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਲਕੀਅਤ, ਸਿਰਲੇਖ, ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ, ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ। ਐਕਟ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਦਿ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੇ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 300A ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਆਇ IV ਭਾਗ XII ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ

(47) **ਕੇ.ਟੀ.ਪਲਾਟੇਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ**⁹ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇ.ਐੱਸ.ਆਰ.ਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤਖ਼ਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 44 ਵੀਂ ਸੋਧ, 1978 [ਧਾਰਾ 19(1) (ਐਫ) ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ] ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਬੇੜੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

⁹ (2011) 9 SCC

OTHERS
(Rajiv Narain Raina, J.)
ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 300A ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਝਵਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਮਾਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਹੈ।

(48) ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ AVDicey ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ “ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ” ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਚਮਕਦਾਰ ਲੇਡਸਟਾਰ ਹੈ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ, ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾਵਾਂ, ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਘੱਟ ਕਿਸਮਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ। ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ, "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ (1885) " ਡਾਇਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(49) ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 211 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ [ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਬਰਾਬਰ] ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ 2017 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ। , 1956 ਜੋ ਕਿ "ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ" [ਪੈਰਾ.24] **ਕੱਚੀ ਲਾਲ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਆਸ਼ਰਮ ਟਰੱਸਟ ਈਵਮ ਖੇਤਰ ਟਰੱਸਟ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਹਰਦੀਵਾਰ** ¹⁰ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਡੀਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ । ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਈਡਿੰਗ ਰਾਏ ਰੱਖੀ। 25 [ਹੇਠਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ] ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 300A ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ 'ਗ੍ਰੈਂਡਨੋਰਮ' ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਨਿਆਂ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹੈਸ ਕੇਲਸਨ ਦੁਆਰਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ [ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ ਦੇ] ਜੋ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਨ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਅੰਤਰੀਵ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੋ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਰਾਜਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ. ਪੈਰਾ. ਕੱਚੀ ਲਾਲ ਵਿੱਚ 25 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਹਨ:-

"25. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਚਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ

¹⁰ (2017) 16 SCC

OTHERS.

ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਣਪਛਾਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਯੋਗ, ਇੱਕ ਠੋਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। Escheat ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਵਉੱਚ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਸਿਰਫ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਨਿਯਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਆਦਰਸ਼ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੇਸ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ. ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ - ਕਲੈਕਟਰ ਸਮੇਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ - ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਝਗੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਲੈਕਟਰ ਰਾਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੀਵਾਨੀ ਝਗੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਾਵੇ ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਤਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਿਰਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(50) ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੂਂਜਦਾ ਹੈ। 2007 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨੇ 20 ਤੋਂ 22 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"2007 ਐਕਟ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮਾਪੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ-ਭੱਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ

OTHERS

ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਿੰਗੀ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਸਧਾਰਨ, ਸਸਤੇ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੰਤਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 2007 ਐਕਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਘੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 2007 ਦਾ ਐਕਟ 'ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ' ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਆਦਿ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ XXVI ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(2) ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਬਦਲੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਬੂਤ, ਜ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। , ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਅਟੱਲ ਜਾਂ ਅਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਅਟੱਲ, ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ

OTHERS

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਵਿਰੋਧ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ 'ਐਕਟ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਜੋ ਤਰਕ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪੈਰੈਂਟ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਿਵਹਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(51) ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੋਹਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਮਝ, ਜੋ ਕਿ ਉਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਮਨੀ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮਿਤਾਕਸ਼ਰਾ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, HUF, ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ, ਵਿਰਾਸਤ, ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਲਾਸ I ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਨਮ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ, ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਅਤਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। - ਅਧੀਨ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਮੱਗਰੀ ਧਾਰਾਵਾਂ [1 ਤੋਂ 3] ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਮਰਥਨ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਵਿਚ। ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, 2012 **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ

¹⁰ (2017) 16 SCC

ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ 2014 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪਿਛਾਖੜੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਐਕਟ, ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਕਿ 2007 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀ ਏ ਪੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(52) ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ (ਸੀ ਏ ਪੀ) ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਮੋੜ, ਸੀਮਤ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਾਲਕ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀ ਏ ਪੀ ਵਜੋਂ ਉਪਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ, 2012 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਅਜੇ ਦਿਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ।

(53) ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਐਕਟ, 1971 ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ MWPC ਐਕਟ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ **ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ** ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸੰਗਤੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ: “ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੂਰੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਰ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਉਸਦੇ ਮਰਹੂਮ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਕਲਾਸ I ਦੇ ਵਾਰਸ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਣਦੇਖੇ ਦਬਾਅਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਭੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਿੱਤਣਾ ਜਾਂ ਹਾਰਨਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ, ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਥੇ ਸਮਾਂ ਤੱਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

"7. ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ - (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਹਰੇਕ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ।

(54) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਐਕਟ ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ, ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਧਾਰਾ 2 (ਏ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁੱਤਰ, ਧੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 23 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੈ।

ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ

(55) ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ' ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ 'ਤੇ ਆਮ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੇ.ਟੀ.ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ *ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ* ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*¹¹

ਵਿੱਚ

[ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ], ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਕ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੋਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੋੜ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੇ.ਟੀ.ਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਈ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“189. ... ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਸ ਅਨੁਛੇਦ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ।

190. ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 300 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 31(1) ["ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ" ਸਿਧਾਂਤ] ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31(2) [ਜਿਸ ਨੇ ਉੱਘੇ ਡੋਮੇਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ]। ਧਾਰਾ 300 ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਆਪਹੁਦਰਾ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਾਂ ਜੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

191. ਧਾਰਾ 300A ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ "ਨਿਰਪੱਖ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜ਼ਬ" ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 19(1)(ਜੀ), 26(ਬੀ), 301, ਆਦਿ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ, ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਨਿਲਾਮ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਣਉਚਿਤ, ਅਨੁਚਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਬਣਾਵੇਗੀ।

xx xx xx

209. ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵੀਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਧਾਰਾ 30(1A), ਧਾਰਾ 31A, 31B, 31C ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 19 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 14. ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(f) ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਆਧਾਰ ਆਰਟੀਕਲ 14, ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। IR ਕੋਲਹੋ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 14, 15, 19, 20, 21 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ IX ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹਨ। , ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣ IX ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੇ।

210. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਨੂੰ IX ਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 31A ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਏ. ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ?

211. ਇੱਕ ਸੰਕਲਪ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਰੱਦ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਵੰਦਾ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਰਾਜ, (1973) 4 SCS 225, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

212. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਰਸਤੂ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਮਨ ਨਿਆਂਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਮੱਧਕਾਲੀ ਕੁਦਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਚਿੰਤਕ; ਹੌਬਸ, ਲੌਕੇ, ਰੂਸੋ, ਮੋਟੇਸਕੀਯੂ, ਡਾਇਸੀ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੈਨੋਡੀਅਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

213. ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਲੈਗੂਏਜ ਰਾਈਟਸ, (1985) 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 721 ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ, 1982 ... ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਨਤਾ ਹੈ

ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲ ਹੈ।" ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੌਰਮਨ ਜਿੱਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ, 1982 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ, 1867 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ "ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਿਲਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਅਸੂਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ।"

1867 ਅਤੇ 1982 ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਕ੍ਰਮ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਹੋਵੇ: ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।

214. ਰੀ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਮਤੇ (1981) 1 SCR 753 ਵਿੱਚ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ 'ਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ।

215. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ OPSEU ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਟੋ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਓਨਟਾਰੀਓ (ਏਜੀ) (1987) 2 ਐਸਸੀਆਰ 2. ਇਹ ਓਨਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਓਨਟਾਰੀਓ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਬੀਟਜ਼. J ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਐਕਟ, 1867 ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਘੀ ਅਤੇ ਸੂਬਾਈ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਫ ਦੇ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ। ਅਲਬਰਟਾ ਸਟੈਚੂਟਸ "ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੇ

ਸਵਿਟਜ਼ਮੈਨ ਬਨਾਮ ਐਲਬਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਐਬਟ ਜੇ. ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਨਤਕ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ... ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਸਦ ਖੁਦ "ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।" ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨੇ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।"

216. ਇਸ ਲਈ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਲੋੜਾਂ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਕਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਰਫ "ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ।

217. ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਡੋਮੇਨ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਰਥਕ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਸਦੇ ਕਈ ਰੰਗ ਅਤੇ ਰੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਆਦਿ, ਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਲੰਘਣਾ ਅਜਿਹੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਾਂਗ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਲਟ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਾਇਜ਼, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦਾ.

218. ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ, ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਰਾਬਰੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਨਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਾਲਮ

ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ।

219. ਸੀਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਆਨੰਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਿਓ, ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 300 ਏ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਹੈ।

220. ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਮੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ, ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਧੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ।

221. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ: xxxx

(e) ਅਨੁਛੇਦ 300 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ।

(f) ਮੂਰਤੀ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚਾਂ ਦੇ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਅਤੇ ਐਨ ਸੀ ਐਲ ਟੀ ਮਾਮਲੇ।

ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ , [2010] (ਸੁਪਰਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੇਸ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। **ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ** ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਖੇਹਰ ਜੇ. , (2014) ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰੇ 107, 108, 126, 128, 130, 131 ਤੋਂ 139 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"107. **ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਵਿੱਚ ਬਨਾਮ. ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ** , (2010) 11 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਿੱਟੇ/ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋੜਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ (ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਜਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ) ਨਾਲ ਨਿਯਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਕੋਲ ਉਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਵਾਲੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰ, ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂ ਬਦਲੀ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ" 'ਤੇ ਭਰਮ ਅਤੇ ਘੁਸਪੈਠ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੱਚ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਰਗੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੇਕਰ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ/ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਮੇਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ

ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੁਨਰਗਠਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ/ਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ

ਹੈ, ਇਹ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲੀਕਰਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ। , ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੁਸਪੈਠ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ" ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ।

108. ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ", "ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ", ਅਤੇ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, "ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ, ਕੀ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਵਾਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਾਨੂੰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਿਨਰਵਾ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1980) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 625 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਵਿਧੀ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਸਪੀ ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1987) 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 124, ਅਰਥਾਤ, "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸੀ, ਕਿ ਸੰਸਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਥਾਂ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਵਿਧੀ (ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਜੋੜਿਆ, ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਵਿਕਲਪਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਚ ਐੱਲ. ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1997) 3 SCC 261, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਤੇ "ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਇਹ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਇਹੋ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਇਕ

ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ)। ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇੱਥੇ ਐਨਟੀਟੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਟੈਕਸ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੀ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ "ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦਾ, ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ "ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ" ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਆਇਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਦਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਡੀ

ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਐਨਟੀਟੀ ਐਕਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

xx

xx

xx

ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੁਨਰ, ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਅਤੇ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ" 'ਤੇ ਭਰਮ ਅਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੇਖਾਕਾਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਟੈਕਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਗੇ, ਅਤੇ ਐਨਟੀਟੀ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ (ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਅਣ-ਸੰਬੰਧਿਤ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣਗੇ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਆਰਡਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਔਖਾ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਪੁੱਛਣਾ। ਕਿਉਂਕਿ NTT ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ" ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਸਿਰਫ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ, ਕਿਵੇਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਫੰਕਸ਼ਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, "ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ" ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਕੱਲੇ, NTT ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

XX

XX

XX

128. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਜੱਜਾਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਜਮਾਇਕਾ, ਸੀਲੋਨ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮੇਲਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਉੱਪਰ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੌਕ ਇਨ ਹਿੰਦ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਹੈ।

xx xx xx

130. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਲ. ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। NTT ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 1985, ਜੋ ਕਿ ਐਲ. ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। . ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਚੋਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲ. ਚੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ NTT ਦਾ ਗਠਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ। ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ) ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਤਕਾਲ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੱਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੀ। ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਸਮੇਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ। ਸਮੇਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ।

131. ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਂ, NTT ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਨਟੀਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਰਡ ਡਿਪਲੋਕ ਇਨ ਹਿੰਦਸ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਏਗੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਨਾਮ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ) ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਐਨਟੀਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

132. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ NTT ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਉਭਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ NTT ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ

ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਅਜਿਹਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਪੁਨਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਨਟੀਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗੀ। NTT ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ/ਮੈਂਬਰ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਮੁੜ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਝ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ, ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ

ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਕੋਲ ਸੀ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਤਤਕਾਲ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ।

133. ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, 6, 7, 8 ਅਤੇ 13 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ (ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਨ ਟੀ ਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਟੇ:

134. (i) ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ, ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

135. (ii) ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮਾਡਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਮੇਲਨ, ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੈਸਟ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ

ਫੰਕਸ਼ਨ, ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

136. (iii) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ, ਸੰਸਦ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਅਦਾਲਤ/ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

137. (iv) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ, ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ,

ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਸਮੇਲਨਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। /ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

xx xx xx

139. (vi) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ (iii) ਅਤੇ (iv) ਦੇ ਟਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, NTT ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, 6, 7, 8 ਅਤੇ 13 (ਇੱਥੋਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ) ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ, NTT ਐਕਟ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੂਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(57) **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ** ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਨਸੀਐਲਟੀ ਕੇਸ) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ। **ਆਰ. ਗਾਂਧੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ** ²⁵ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾਕਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

“(i) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ (ਧਾਰਾ 226/227 ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

(ii) ਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਲਈ ਕੋਈ ਹੱਦਬੰਦੀ ਲਾਈਨ ਹੈ?

ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ?

(iii) ਕੀ ਕੰਪਨੀਜ਼ (ਦੂਜੀ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2002 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਥੋਕ ਤਬਾਦਲਾ" ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਉੱਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ? ਇਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 13.5.2007 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ?

(58) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰ.ਵੀ. ਰਵਿੰਦਰਨ, ਜੇ. ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 90, 94 ਤੋਂ 96 ਅਤੇ 101, 106, 109, 110, 113, 114 ਅਤੇ 115 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ:-

"90. ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਠੋਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਨਿਆਂਇਕ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕੇਵਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ/ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣਾ ਹੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ।

ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗਾ।

xx xx xx

94. ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਲਬਧਤਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਹਾਰਕ, ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵੇਗੀ। ਕੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ

ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਆਓ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਲਈਏ। ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਗੈਜ਼ਟੇਟ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਾਂ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਉੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਲਰਕ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ? ਜਾਂ ਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ 'ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ' ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋਵੇਗਾ?

95. ਆਓ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੇਖੀਏ। ਆਓ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ: (i) ਕੰਟਰੈਕਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ; (ii) ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ; ਅਤੇ (iii) ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਆਉ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕੰਟਰੈਕਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਡੀਲਰ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸਿਵਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੇਸ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭਗ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਤਿੰਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ)। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕੋਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

96. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਰੇਖਾ ਖਿੱਚੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹਨ।

XX XX XX

101. ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਜੋ ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।

102. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਫੋਰਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਸੰਖਿਪਤ, ਬਦਲਿਆ, ਸੋਧਿਆ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰ ਫੋਰਮ. ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ MBA ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। .

XX XX XX

106. ਅਸੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(a) ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ)।

(b) ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਇੱਕ ਰੈਂਕ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਰਜੇ, ਰੁਤਬੇ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ।

(c) ਜਦੋਂ ਵੀ 'ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ' ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਨੁਵਾਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗੀ।

(d) ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਲਟ (ਇੱਕ ਮਿਆਰੀ ਉਦਾਹਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੈ)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਯੋਗਤਾ/ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲੀਕਰਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਪਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ।

XX XX XX

109. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਭਰ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ, ਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ (i) ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਲਈ; (ii) ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ; ਅਤੇ (iii) ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਨਿਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

110. ਅਸੀਂ ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਭਗਵਤੀ ਸੀਜੇ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"ਅਸੀਂ ਇਹ ਭੁੱਲਣਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉੱਚ ਯੋਗ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਹਿਰਦ ਸਿਵਲ ਸੇਵਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਹੈ

ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਹੈ।

XX XX XX

113. ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਤਕਨੀਕੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ) ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣ ਸਕਣ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਜਿੱਥੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਐਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਟੈਲੀਕਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰ TDSAT ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਜਨਰਲ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

114. ਆਉ ਹੁਣ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਪਤਲੇਪਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੀਏ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੇਡਰ ਜਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣਾ, ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ। ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ। ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂਬਰ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜੋ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਜੂਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਹਾਰ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਜਿਹੇ ਗੁਣ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੌਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਤੇ-ਰਾਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

115. ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਈਰਖਾ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਚੌਕਸੀ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਸਟਿਸ ਵਿਲੀਅਮ ਓ. ਡਗਲਸ ਦੁਆਰਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਲਾਹ (ਦ ਡਗਲਸ ਲੈਟਰਜ਼: ਵਿਲੀਅਮ ਡਗਲਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਪੇਪਰਾਂ ਤੋਂ ਚੋਣ, ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੂੰਜ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੇਲਵਿਨ ਐਲ. ਯੂਰੋਫਸਕੀ - 1987

ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 162 - ਐਡਲਰ ਅਤੇ ਐਡਲਰ।):

"...ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ - ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਵੈ-ਪੂਰਤੀ।

ਪਰ ਇਹ ਗਾਰੰਟੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਰਾਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਨਾ ਹੀ ਜ਼ੁਲਮ। ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਧਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸੰਧਿਆ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹਨੇਰੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।"

(59) ਮਿਸਟਰ ਗੁਪਤਾ ਫਿਰ ਕੁਝ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਨਜੇਏਸੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਜੋ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ, **ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਿੱਚ ਅਣਗੌਲੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ**²⁶। ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"365. ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਐਨਜੇਏਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਸੰਵਿਧਾਨ.

366. ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ,

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ ਜੇ ਏ ਸੀ ਐਕਟ), ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਰਾਜ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ।

367. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਤਕਾਲ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ

ਜਨਰਲ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ, (1975) ਸਪਲਿਮੈਂਟਰੀ ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1, ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ, (1977) 4 SCC 608, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਲਈ:

"238. ਸ੍ਰੀ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ., ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:

"691. ...ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਨੱਕ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਉਸ ਲਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤਰਕਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਵਾਂਗ ਹੀ ਉਸੇ ਟੈਸਟ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ: (1) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ I, ਭਾਗ 11 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ (2) ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 13(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ' ਨਾ ਤਾਂ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਖਿਊਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। 'ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ'- ਇਹ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

376. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਾਲ ਮੁਕੁੰਦ ਸਾਹ

(2000) 4 SCC 640 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ, **ਕੇਸਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। **ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ**, (1973) 4 SCC 225, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

379. ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ**, (2014) 10 SCC 1, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਤੁਰੰਤ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

380. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗਣਤੰਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰੂਪ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ "ਸੰਘੀ ਚਰਿੱਤਰ", ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਕਾਰ "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।, ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਅਤੇ "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ"। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਹਰੇਕ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਕਈ ਵਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹਰੇਕ "ਮੂਲ" ਜਾਂ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ/ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਜਾਂ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੌਰਾਨ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 12, 36

ਅਤੇ 50 ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਾਢੇ ਪਾਠ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ "ਬਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਕਈ ਵਾਰ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਅਜਿਹੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਛੁਪੀ ਸਭ-ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੁੱਪਾਂ ਤੋਂ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, **ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ"**। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1974) 2 SCC 831, **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਸਕੰਲਚੰਦ ਹਿਮਤਲਾਲ ਸੇਠ**, (1977) 4 SCC 193 ਅਤੇ **ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ**, (1993) 4 ਐਸਸੀਸੀ 441, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 124, 217 ਅਤੇ 222 ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 74 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਸਮੇਲਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ" "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ" ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ "ਬਨਿਆਦੀ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਚਣੌਤੀ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ

"ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾ, ਇਸਦੀ ਸਹੀ ਸਮਝ ਇਹ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਆਰਟੀਕਲ 12, 36 ਅਤੇ 50 ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਰਟੀਕਲ 124, 217 ਅਤੇ 222, (ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਇਕਸਰਤਾ ਨਾਲ) ਇਸਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, "ਬਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ" ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਹੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਬਨਿਆਦੀ ਬਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮਨਘੜਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ" ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰ ਰਹੇ ਨਿਯਮ/ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

381. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ" ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਅਨੁਛੇਦਾਂ (ਧਾਰਾਵਾਂ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ

ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਦਾ ਨਿਰੋਲ ਤਕਨੀਕੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੋ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਖਰਾਬੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਹਰ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ,

ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਲੇਖ(ਆਂ) ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਦਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ "ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ" ਅਟੱਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀਆਂ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ" ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ "ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ (ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸਮੇਤ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਢਕਵਾਂ ਹੋਵੇ), ਜੋ ਕਿ ਖਾਸ "ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ" ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਕਿ "ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ" ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹਿਲੂ ਲਈ।

(60) ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 119 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸਰ ਅਬਦੁਰ ਰਹੀਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸੀ. 1912) ਦੇ ਜੱਜ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ

[ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ] ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਟਿੱਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ:

“ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਹੋਰ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ, ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਦੱਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਫਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਸੁਣੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ।”

(61) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਪੈਰਾ 121 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ:

“121. ਤੁਰੰਤ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ, "ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ" ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ, "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ" ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ" ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਮਸ਼ਵਰੇ" ਸੰਦਰਭ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਹੋਰ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(62) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ **ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਪਦਮ ਪ੍ਰਸਾਦ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ**¹⁴ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ 'ਐਸ' ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ 'ਐਸ' ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ

¹⁴ (1992) 2 SCC

(*Rajiv Narain Raina, J.*)
ਕਰਦਿਆਂ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵਾਰੰਟਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਐਸ' ਨੇ ਮਿਜ਼ੋਰਮ, ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। 'ਐਸ' ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 217 (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਕੀਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:-

"ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ "ਨਿਆਂਇਕ ਦਫਤਰ" ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 50 ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VI ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ V ਅਤੇ VI ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਯੋਜਨਾ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 236 (ਬੀ) 'ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 235 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੇਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(63) ਅਜੇ ਵੀ ਅੱਗੇ, ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ** ¹⁵ ਦੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: -

(Rajiv Narain, Raina, J.)

"ਪਰ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ "ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੀਵਿਥਾਨ ਨੇ ਭਾਗ VI ਦੇ ਚੌਥੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀਵਿਥਾਨ ਸੀ। ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦ ਪੂਰਵ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 50 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮਕਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।"

(64) ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਵਿਆਖਿਆ:-

ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ "ਨਿਆਇਕ ਦਫ਼ਤਰ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸੀਵਿਥਾਨ ਘੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਦਫ਼ਤਰ' ਸਨ?

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ "ਨਿਆਂਇਕ ਦਫ਼ਤਰ" ਦੇ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 217 (2) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ "ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦੇ" ਦੇ ਧਾਰਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅੰਤਰ-ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਰਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਹੈ।

(65) ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ [ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ] ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ "ਨਿਆਂਇਕ ਦਫ਼ਤਰ" ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿਖਲਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਲੇ ਗਏ ਜਸਟਿਸ ਅਬਦੁਰ ਰਹੀਮ [ਪੈਰਾ.55] ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਿੱਚ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੱਚ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਤਲਾਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ।

(66) ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦਾ ਨੁਸਖਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਇਜ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸਜ਼ ਐਕਟ ਆਦਿ।

"ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ।" ਦੇਖੋ, ਪੈਰਾ 21 ਇਨਸਾਕਸ਼ੇਨਾ ਬਨਾਮ ਵਿਚ। MP ਰਾਜ, (1976) 4 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 750.

ਅਤੇ;

“ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਆਚਰਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।” ਦੇਖੋ, ਭਾਰਤੀ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ. ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ, (1996) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 637।

(67) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਲਗਾਮ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ

ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਾਂਗਾ।

(68) **ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਂਗਰਸ** ²⁷ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ (ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1952 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 9(ਬੀ) ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਕਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਐਕਟ, 1950 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਜਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਰਾਂਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਓਨੀ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੀਟੀਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਂਗਰਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਵੰਤ, ਜੇ. ਦੇ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ, ਪਰ ਇਕਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ:

"ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੀਵਨ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਬੱਧੀਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸੂਝ, ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉੱਚੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਉੱਚ ਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ

ਅਸਲੀਅਤ ਇਸਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਿਸੇ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਵੀ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣਾ ਅਕਲਮੰਦੀ ਅਤੇ ਅਢੱਕਵੀਂ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(69) ਫਿਰ ਇਸਨੂੰ ਡੀਟੀਸੀ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ" ਥਿਊਰੀ ਨੂੰ ਅਖੌਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਅਤੇ ਧਰਮੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦਿਖਾਵੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕਾ ਦੇ ਹੀ ਦਫਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਨੇ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ, ਐਨਈਪੀ ਰੇਲਵੇ, ਮਾਲੀਗਾਂਵ, ਪਾਂਡੂ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, [1964] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 683 ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਪਰ ਰੇਲਵੇ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ 148(3) ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਸੇ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਡਾਲਮੀਆ ਬਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਆਰ. ਟੇਂਡੋਲਕਰ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., [1959] ਐਸਸੀਆਰ 279 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਐਕਟ, 1952, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਨ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ

ਕਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕੋਟੇ ਹੋਏ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਜਾਇਜ਼

ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਬਣਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਮਲਾ" ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੋਈ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਗਾਈਡਲਾਈਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਕਸਟਮਜ਼, ਮਦਰਾਸ ਬਨਾਮ ਨਥੇਲਾ ਸੰਪਾਥੂ ਚੇਟੀ ਐਂਡ ਐਨਆਰ., [1962] 3 ਐਸਸੀਆਰ 786 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1878 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 178 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਅਤੇ (ਜੀ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ। ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜ਼ਬ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੈਧਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਜ਼ਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਵੈਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਰੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਕਠੋਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਠੋਰਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਉੱਥੇ ਦੇ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੈਧ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(70) ਮੈਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੁੱਛਾਂਗਾ: ਕੀ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ? ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਯੂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਿੱਦੇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ. ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2 (ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 22 (2) ਅਤੇ 32 (ਐਫ) ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।). ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿੱਧੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 162 ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ VI ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 162 ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 162 ਪੈਰੈਂਟ ਐਕਟ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ, ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਔਲਾਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।, ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਆਦਿ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰੋਕ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਗਲੀਚੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ 'ਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਪਮ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ

ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

(71) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਦੱਸਦਿਆਂ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਹੀ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਸ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 2007 ਤੋਂ ਯੂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਏਪੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਮਡਬਲਯੂਪੀਐਸਸੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੰਨਨ, ਜੇ. ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੇਵਨ ਦਾ ਕੇਸ, ਉਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"3. ਇਹ ਫਿਰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕੇਸ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਝਗੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਵਿਆਹਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਂਝਾ ਪਰਿਵਾਰ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿਰੁੱਧ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 (ਫੋਟੋ ਤੌਰ 'ਤੇ, 2005 ਦਾ ਐਕਟ) ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿਤਾ ਆਪਣੀ ਧੀ ਜਾਂ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ। ; ਕਿ ਇੱਕ ਪਤੀ ਪਤਨੀ, ਵੱਖ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੰਤਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜੋ ਐਕਟ 2007 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ V ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਹਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ

OTHERS

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਇਸ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦਾ ਕੇਸ (ਸਪਰਾ) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਘਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗਾਹਿਰੀ ਮਤਭੇਦ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਕੇਸ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਤੀ ਜਾਂ ਸਹੁਰੇ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਔਰਤ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਸਾਧਨ।"

(72) ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਮੇਜਰ ਹਰਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ¹⁷ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ:

“5. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਅਤੇ (2) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿਆਪਕ ਨਿਯਮ ਹਨ, ਜੋ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਤੰਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਦੀ ਕਾਫੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਸੰਪਤੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ। ਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ

¹⁷ 2017 (1) RCR (Civil)

ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਖੋਪ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਉਸਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵਿਰੁੱਧ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2005 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ '2005 ਦਾ ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 2007 ਦੇ ਐਕਟ ਅਤੇ 2005 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਜਸਟਿਸ **ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ** ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਜੀਬ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹਦਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੰਬਿਤ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲ ਸਕੇ।

(73) ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ MWPSA ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਖੋਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ 14.10.2014 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਯੋਜਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 1 ਤੋਂ 3 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ।

(*Rajiv Narain Rajna, J.*)
(74) ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ ਹੈ, ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ MWPSO ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ Ex.P2 ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 4 ਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ 25.05.2012 [2012 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਸ' ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ **ਸੀ.ਕੇ.ਵਾਸੂ** ਬਨਾਮ **ਸਰਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।** 10658] ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 2017 (5) ਆਰ ਸੀ ਆਰ (ਸਿਵਲ) 1011 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ:

"7. ... ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਐਕਸਟ. ਪੀ 2 ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੌਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। Ext.ਪੀ2 ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਕੋਲ 15 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ Ext.ਪੀ2 ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ Ext.ਪੀ2 ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ 29.4.2011 ਨੂੰ ਅਲਮੀਰਾ ਤੋਂ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹ ਲਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 14.6.2001 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਦਰਜ ਐਕਸਟ.ਪੀ4 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬੱਚੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ 1,50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਹਾਂ

ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(75) ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਲਈ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੈਰਾ. 39 ਵਿੱਚ ਹਨ:

“(i) ਕੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ?

xx xx xx

"39. ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਪੱਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਵਿਧੀ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਦੇ. ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 7 ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਵਾਂ ਪੱਖੋਂ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਿਤ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। (ਏਬੀਐਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਗਾਰੰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਡ 2004(3) ਐਸਸੀਸੀ 553 ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਜਨਾ ਐਮ.ਵਿਗ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਏਆਈਆਰ 2005 ਐਸਸੀ 3454)।

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:-

(i) ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਈ) ਅਤੇ (ਐਫ)

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ. ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ii) ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) (ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ। ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ। ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 20.08.2013 ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 22 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਗੂਕਰਨ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਜਵਾਬ

(76) ਮੁਖਬੰਧ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 19.4.2018 ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ

ਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਚਿਤ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੇਸ

ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਭਾਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਉਦਾਸੀਨ, ਉਦਾਸੀਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕਰੇ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਬਚਾਅ, 14.11.2017/1.1.2018 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(77) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਉਸ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਚਤ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ 5.7.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਨੇ Sh. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਦੋਵੇਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਆਪਣੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ MWPSC ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਦਖਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਨੀਤ ਬਾਲੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਮੇਮੀ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਡਾ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ^ਐ।

(78) ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਨੀਤ ਬਾਲੀ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਲਈ ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਔਲਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਲਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲੀਆ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਨਸੀਰਪੁਰ ਫਾਰਮ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਧਾਰਕ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਇਕੱਲੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਲੰਬਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਗੁਆਇਆ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਲੰਬੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਉਪਾਅ ਹੈ।

ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)
ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਐਕਟ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਰਸਮੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 32(2)(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ** ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। **ਰਕਸ਼ਾ ਦੇਵੀ** ਬਨਾਮ **ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਕਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਗੁਰਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ**, ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰ. 5086 ਆਫ 2016 (ਓ ਐੱਡ ਐਮ) ਨੇ 03.05.2018 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਜਿੱਠਾਂਗਾ, **ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ**¹⁸ ਲੜਨ ਲਈ ਹਨ। ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ; ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਅਭਿਆਸ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, [ਪੈਰਾ 12 ਅਤੇ 13]। ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ. ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਸੋਚੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਵਾਧੂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ. 10 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"10. ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(79) ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) [ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ] ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 22 (2) ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਧਾਰਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ੨(ਈ)। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮ, 2014 ਵਿੱਚ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਧਾਰਤ' ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸਟਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(80) ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਕਸ਼ਾ ਦੇਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ **ਜਗਮੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ** ਬਨਾਮ **ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ 'ਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ**²⁸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਗੈਰ-ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਅਤੇ **ਪ੍ਰੋਮਿਲ ਤੋਮਰ** ਬਨਾਮ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ**²⁹ ਅਤੇ **ਸੁਮੇਸ਼ ਆਨੰਦ** ਬਨਾਮ **ਵਿਨੋਦ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ**³⁰, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਜਗਮੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਕੇਸ (ਇੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਮਲਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਛੇ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“(i) ਕੀ ਜਗਮੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ/ਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੋਹਫਾ ਡੀਡ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 126 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਟੱਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ- ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ?

(ii) ਕੀ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ/ਬੱਚੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲਾ ਡੀਡ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ

282016(2) ਆਰ ਸੀ ਆਰ (ਸਿਵਲ) 82

292014 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 403

302016 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 278

ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੌਤਿਕ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਵਾਅਦੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਭੌਤਿਕ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਆਰਾ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲੋੜਾਂ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ?

(iii) ਕੀ ਜਗਮੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਬਨਾਮ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਨੂ ਦੇ ਕੇਸ, 'ਜਨਰਲਿਸਬਸ ਸਪੈਸ਼ਲੀਆ ਡੀਰੋਗੈਟ' ਭਾਵ ਪੂਰਵ ਜਨਰਲ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਡੀਡ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ?

(iv) ਕੀ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਐਕਟ, 2007 ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 1882 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਐਕਟ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹਨ?

(v) ਕੀ ਇੱਕ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਦੂਜੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ? ਅਤੇ

(vi) ਕੀ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਗਾਨਗੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਤਬਾਦਲਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(81) ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ:

“ਕੀ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 2007 ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਸਿਰਫ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਲੋੜਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ

ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼?"

(82) ਮੰਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 23 ਆਦਿ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਟਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਮਿਲ ਤੋਮਰ ਅਤੇ ਸੁਮੇਸ਼ ਆਨੰਦ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਸ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਵਾਇਰਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

(83) *JKIndustries Limited* ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*²² ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ , ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

“(ii) ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

127. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ (ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨੀ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਤੱਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (1985) 1 SCC 641 ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ 689 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਉਹੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈਸੰਵਿਧਾਨ.

128. ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣਾ, ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣਾ ਆਦਿ, ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ।

129. ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਥਾਰਟੀ (ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 642(1) ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮ ਅੰਤਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ (ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ ਅੰਤਰ-ਵਾਇਰਸ ਹੈ), ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਿਯਮ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਯਮ ਹੈ

ਸਿਰਫ ਇਸ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

130. ਜੇਕਰ ਇਪਗਨਡ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਵਫ਼ਦ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵੈਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇ।

(84) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ JKindustries ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ] ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ: ਜੇ "ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਜਾਂ ਜੇ "ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ" ਜਾਂ ਜੇ "ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ" ਜਾਂ ਜੇ ਇਹ "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਜਾਂ "ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ"। ਪਰ ਰਾਜ [ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ] "ਅਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ"। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੀਆਂ ਵਿਗਾੜਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਹ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ

(85) ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੀਤੀ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ

ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਝੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਇੱਕ ਠੋਕਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਜਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ (ਬਿਨਾਂ ਮਨੇ) ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 162 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। I (ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ) ਅਤੇ Sch ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ 18 ("ਜ਼ਮੀਨ, ਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਉੱਪਰ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ" 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਯੋਗਤਾ)। ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ VII ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਦਾ ਦੇਣਦਾਰ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਬੇਦਖਲੀ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਹਿਜੀਵਕ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ। ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(86) ਸ੍ਰੀ ਅਤੁਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ (ਪੀ.ਏ.ਪੀ.) ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ **ਇੰਦਰਾ ਨਹਿਰੂ ਗਾਂਧੀ** ਬਨਾਮ **ਰਾਜ ਨਰਾਇਣ**²³ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਅ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਾਅ। ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ 'ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਅਸਪਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਨਸਾਫ਼; ਸਿਆਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ; ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਦਿੱਖ ਰੋਡੀਏਸ਼ਨ। ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਦਰਚੂਦ ਜੇ. (ਪੈਰਾ. 691), 'ਆਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੈਧਤਾ ਲਈ ਦੋ ਟੈਸਟਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; (1) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਆਇ I, ਭਾਗ XI ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (2) ਇਹ ਧਾਰਾ 13(1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ '। **ਕਰਨਾਟਕ ਬਨਾਮ ਰਾਜ** ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ**³¹[7 ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ] ਅਤੇ **ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਬਨਾਮ. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ**³²

(87) ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(88) ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਫਿਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ ਦਾ ਮੰਤਵ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਮੰਤਰਾਲੇ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਅਨੈਕਸ ਆਰ-1) ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨੀਤੀ - 1999 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨੀਤੀ ਦੇ ਪੈਰਾ.65 ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ:

"65. ਬੁੱਢੇ ਲੋਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਨਰਮ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਧੌਖੇਬਾਜ਼ ਸੌਂਦਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤ, ਕਿੱਤੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ IPC ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ

ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ।

(89) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਐਕਟ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ; (ਏ) ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ-ਅਧਾਰਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਦਾ ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਨ।

(90) ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਬਿੱਲ, 2007 ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 06.09.2007 ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ 26^{ਵੀਂ} ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਿੱਲ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 22(1) ਅਤੇ 22(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(1) ਅਤੇ 22(2) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ:

“1.54 ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰਮ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 22(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ / ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਉਪਬੰਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿੱਲ ਦਾ, ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”

(91) ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IV ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 41 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 'ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ' ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ, ਬੁਢਾਪਾ,

ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪਾਹਜਤਾ, ਅਤੇ ਅਣਚਾਹੇ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ

ਸੂਚੀ III ਦੀ ਐਂਟਰੀ 23 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਤ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ **ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲੀਵਰ ਲਿਮਿਟਡ** ਬਨਾਮ **ਅਸ਼ੋਕ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕੋਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ**³³, ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਨਿਰਮਾਣ ਵੱਲ ਸ਼ੁੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।

(92) ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਜ਼ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। **ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਅਮ੍ਰਿਤਲਾਲ ਸ਼ੋਧਨ** ਬਨਾਮ **FNRana** ' ³⁴ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਨਾਮ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ . **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** ³⁵[ਪੈਰਾ. 305, 306, 309, 310, 313, 316 ਅਤੇ 317] ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 21 ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹੈ। ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅੰਸ਼ ਦਲੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

"316. ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੋਡ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਦਫਤਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ

33(1995) 6 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 326

34(1964) (5) ਐਸ ਸੀ ਆਰ 294

35(1994) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 569

ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ,

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਧਾਰਾ 14 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

317. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਇਸ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਖੰਡਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਟੇਢੇ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

(93) ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ** ਬਨਾਮ **ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ** ²⁹ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਖਰਜੀ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

"ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕਠੋਰਤਾ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਭਿੰਨਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਧਾਰਨਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਅੰਗ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ, ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ, ਜਦੋਂ ਇੰਨਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੀਮਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੇਵਲ ਇਹਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹਨ ... "

(94) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸੀਮਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਨਿਰੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਉੱਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਟੇ ਬਲੈਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(95) ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰ **ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ** ਬਨਾਮ **ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ**³⁰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਪਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। 15, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“15. ਇੱਕ ਉਪ-ਆਰਡੀਨੈਟ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਝ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: -

- (a) ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ।
- (b) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ।
- (c) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ।
- (d) ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ।
- (e) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ, ਯਾਨੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ।
- (f) ਮਨਮਾਨੀ/ਅਵਾਜਬਤਾ (ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ)।

(96) ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 22(1) ਅੱਗੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ

ਯੋਜਨਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ **ਤੀਮ ਸਿੰਘ** ਬਨਾਮ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ**³¹ ਵਿੱਚ ਪਾਰਸ.78 ਅਤੇ 87 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ :

"78. ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੋ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਦੋ, ਇਹ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਓਵਰਲੈਪ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

xx xx

87. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਟੈਸਟ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਓਵਰਲੈਪ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਸਟ ਰਾਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੀਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(97) ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਐਕਟ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ VII ਦੀ ਐਂਟਰੀ I, ਸੂਚੀ II ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 162 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਐਂਟਰੀ I, ਸੂਚੀ II, ਅਨੁਸੂਚੀ VII ਦੇ ਤਹਿਤ "ਜਨਤਕ ਆਦੇਸ਼" ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ

³¹ (2010) 5 SCC
538

"ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ" ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ।

(98) ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 73 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਤੁਲ ਨੰਦਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਖੁਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ 'ਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ" ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸੂਚੀ II (ਰਾਜ ਸੂਚੀ) ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 (1987 ਦਾ ਨੰਬਰ 28) ਨਾਲ ਨਿਜ਼ਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਪੈਰਾ.73 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਡਾ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

"73. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1, ਅਰਥਾਤ, 'ਪਬਲਿਕ ਆਰਡਰ' ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੂਚੀ II ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲਿਸਟ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 97 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਆਰਟੀਕਲ 248 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪ੍ਰਗਟਡ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੂਚੀ I ਜਾਂ ਸੂਚੀ III ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਦਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਐਕਟ ਸੂਚੀ I ਦੀ ਐਂਟਰੀ 1 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ'।

(99) ਅਨੁਛੇਦ 248 ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਚੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

(100)ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1971 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। [ਵੇਖੋ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5] ਉਹ **ਕੈਸਰ-ਇ-ਹਿੰਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਉੱਤਰੀ) ਲਿਮਟਿਡ**³². **ਮਗਨਲਾਲ ਚਗਨਲਾਲ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਗਰੇਟਰ ਮੁੰਬਈ**³³ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਪ੍ਰੀਮਿਸਜ਼ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ

³² (2002) 8 SCC

182

³³ (1974) 2 SCC

402

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ। ਬੰਬੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਅਤੇ ਕਠੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਗਨਲਾਲ ਚਗਨਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“14. ਸੰਖੇਪ ਕਰਨ ਲਈ: ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ। ਵਿਧੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

14. ਉੱਥੇ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਮਹਿਤਾ ਦੀ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਕੇਸ ਅਤੇ ਜੋਤੀ ਪਰਸਾਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਜਿੱਥੇ ਟਾਇਲ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਲਦਾਰ ਦੀ ਗੁਫਾ ਅਤੇ ਬਜੋਰੀਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇਹ ਚੁਣੇਗਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਹੜੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ; ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਤਰਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

xx xx

17. ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਦੋ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਇੰਨੀਆਂ ਕਠੋਰ ਜਾਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ, ਇਹਨਾਂ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ

(Rajiv Narain Raina, J.)

ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ
ਉਪਬੰਧ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ- ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ। ਤਾਂ ਕੀ ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਿਟੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ? ਸੂਰਜ ਮੱਲ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪੀਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਅਪੀਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਇੰਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਖਰਕਾਰ, ਧਾਰਾ 14 ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਬੰਬੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ VA ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੰਬੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਪ੍ਰੀਮਿਸ (ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।"

(101) ਅੱਗੋਂ, ਉਸਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੈਂਡ ਇਨਕੋਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1905 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ **ਬੁਮਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ**³⁴ ਦੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਗਲਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ **ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਦਮਾਵਤੀ ਦੇਵੀ**³⁵ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਨੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“6. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਏ

³⁴ (1982) 2 SCC 134

³⁵ 1995 Supp. (2) SCC

ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਕਬਜ਼ੇ ਐਕਟ, 1945 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ. ਬੁੰਮਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. 1982 (2) SCR 5000, ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸੱਚਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇ। . ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 91 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਸੰਖੇਪ ਉਪਾਅ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਢਕਵੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਆਂ ਸਾਧਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।”

(102) ਉਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਜ਼ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 174 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ; ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਅਤੇ 144 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ; ਹਾਈਵੇਅ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਾਈਵੇਅ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ (ਲੈਂਡ ਐਂਡ ਟ੍ਰੈਫਿਕ) ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 26 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। , ਸ੍ਰੀ ਨੰਦਾ ਨੇ **ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ**³⁶ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ; **ਜਯੰਤਰਾਮ ਵਲਭਦਾਸ ਮੇਸਵਾਨਿਆ ਬਨਾਮ ਵੱਲਭਦਾਸ ਗੋਵਿੰਦਰਾਮ ਮੇਸਵਾਨਿਆ**³⁷ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ; **ਨਾਸਿਰ ਬਨਾਮ NCT ਦੀ ਸਰਕਾਰ** ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ **ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**³⁸ ਅਤੇ **ਸੰਨੀ ਪਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ NCT ਰਾਜ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**, [WP(C) No.10463/2015 ਨੇ 15.03.2017 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ]।

362016 (1) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 324

37ਏਆਈਆਰ 2013 ਗੁ. 160

38(2015) 153 DRJ 259

(*Rajiv Narain Raina, J.*)
ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ

(103) ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਮਹਾਜਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ MWPSO ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ-ਕੱਟ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਐਕਟ, ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਅੰਤਰਿਮ ਸਟੇਅ ਲਈ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲ ਕੇ ਰਿੱਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੋਹਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜਾਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ੀਬਤ-ਨਿਵਾਰਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ (ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਨ) ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਕੱਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੋਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪ ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਉਪ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੱਕ ਆਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। - ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਵੰਡ। ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ।

(104) ਸ੍ਰੀ. ਸੌਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਸੱਤ-ਪੱਧਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਧੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿੱਜੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਕਾਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦਬਾਅ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ।

ਅਰਸ਼ਿਆ ਗਲਾਟੀ (ਰਾਹੀ: ਅਗਲੀ ਦੇਸਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਿਵਿਆ ਗਲਾਟੀ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ। 30.05.2019 ਨੂੰ 2018 ਦਾ ਡਬਲਿਊ ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 347, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਐਨ ਸੀ ਟੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(105) ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 32(2)(f) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2009 ਬਣਾਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 19.12.2016 ਅਤੇ 24.07.2017 ਨੂੰ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 2016 ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦਾ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਗੈਰ- ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਮੇਜਰ ਹਰਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 14.10.2014 ਨੂੰ ਸਿਰਫ MWPSO ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ

27.11.2014 ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ 13.03.2015 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ, ਭਾਗ I ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਜਰ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਹਰਮੋਹਿਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਅਰਜ਼ਿਆ ਗੁਲਾਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

(106) ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਟੇ, ਧੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਨੋ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਮੁੜ-ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਨਾ ਤਾਂ ਵਪਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਪਾਰ।

ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਰਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਰਕ/ਸੰਕਲਪ, ਜਿੱਥੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(107) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 22 (1) ਅਤੇ (2) ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਾਈਬ" ਅਤੇ "ਪ੍ਰਾਈਸਕ੍ਰਾਈਡ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਈ) ਵਿੱਚ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਆਪਕ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੰਘ ਦੇ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਆਪਣੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। MWPSO ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 (2) (f) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਣਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 162 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸੋਧੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ, ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਜਿਸਦਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਨੁਛੇਦ 162 ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਹੜਾ ਵਿਵਾਦ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ; ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਖੁਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਐਕਟ, 2007 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ; (2007 ਦਾ 56) ਅਤੇ “ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਅਤੇ” ਦੇ ਨਿਯਮ 23 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ

ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2012”, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ

ਬਣਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੈ।”

ਅਤੇ, ਦੂਜਾ; ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਨੇ 2012 ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਏਪੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

(108) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦਾ ਨਿਯਮ 23 ਹੈ। ਨਿਯਮ 23 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"23. ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ।- ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(109) ਨਿਯਮ 23 ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 2012 ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ 95 ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 32 (2) (f) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਫਾਰਮੈਟ ਹਨ:-

“ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ

(ਅਯੋਗਤਾ ਸ਼ਾਖਾ)

ਨੰਬਰ GSR 58/CA 56/2007/S.32/2012। - ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 (2007 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ 56) ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ, ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ:-

1. ਛੋਟਾ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ। - (1) ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ "ਦਿ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਨਿਯਮ, 2012" ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ

ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ।

(Rajiv Narain Raina, J.)

(110) ਸਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 166 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਸ਼ੁਰੰਗ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਹਾਲੇਡ ਦਫਤਰ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਮੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਕਮ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਘਾਤਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਦੋ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਖਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਫੇਲਿਕਸ ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟਰ ਦੀ ਗੁੰਜਦੀ ਆਵਾਜ਼ **ਮੈਕਨੈਬ** ਬਨਾਮ **ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ**³⁹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਗੁੰਜਦੀ ਹੈ: “ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪਾਲਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ” ਇੱਥੇ ਮਿਸਟਰ ਨੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਕਨੈਬ-ਮੈਲੋਰੀ ਨਿਯਮ ਸਭਿਅਕ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਵੇਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਮਨ, ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ, ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਤੇਜ਼ਾਬ ਟੈਸਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਝੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(111) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਸੀ ਏ ਪੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਰ ਨਿਯਮ ਨੂੰ, ਇਸ ਦੇ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰ.10/20/2014-

ਆਈ ਡੀ ਸੀ/353259/1 ਮਿਤੀ 27.11.2014 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਜ਼ਟ, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I,

13 ਮਾਰਚ 2015 (ਫਗਨ 22, 1936 ਸਾਕਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਅਪਾਹਜਤਾ ਸੈੱਲ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 27.11.2014 (ਫਗਨ 22, 1936 ਸਾਕਾ) ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯਮ 23 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 22 ਅਤੇ 32 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲਿੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਭਵ

(112) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ “ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2011” ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ GOMs.No.49, ਮਿਤੀ 28.12.2011 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ **ਤੇਜ ਬਾਬੂ** ਬਨਾਮ **ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ**⁴⁰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ [ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 2] ਕੋਲ “ਪਟੀਸ਼ਨਰ [ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ] ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਸਟਡੀ।” ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:- “ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥ ਵੱਖਰੇ ਸਨ। ਤੇਜ ਬਾਬੂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਿਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ:-

“ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋੜੇ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਸਨ, ਦਾ ਇਕ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ। H.No.642, ਸੈਕਟਰ 11-B, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.1 ਦੁਆਰਾ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਮਿਤੀ 29.3.1962 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਪੀ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ 20,000/- ਰੁਪਏ ਕਢਵਾ ਕੇ ਕਿਹਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ.1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਪਲਾਟ ਨੰ.694, ਸੈਕਟਰ 6, ਪੰਚਕੂਲਾ ਵੀ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਪਲਾਟ 30.11.1990 ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਉਕਤ ਪਲਾਟ 7.11.1991 ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸਨੇ ਸੈਕਟਰ 2, ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਮਗਰਲੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਦੁਆਰਾ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਲੱਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32(2)(ਤਹਿਤ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਹਨ। f) ਇਸਦੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਧੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਵੱਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ, ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਯਮਾਂ

ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(113) ਮੈਂ ਉਦੋਂ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਵਾਇਦ ਵਜੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਖੁਦ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 23 ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਸੀਏਪੀ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਇਰਾਦੇ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਮਾਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਮੂਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਇਤਫਾਕਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ CAP ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਧਾਰਾ 32 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਨੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਿਲ ਬਿਪਤਾ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ 'ਕੀ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਾੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ

(*Rajiv Narain Rajina, J.*)
ਜਿੱਥੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ.

(114) ਸੰਖੇਪ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾਸ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। 2007 ਵਿੱਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ *ਟੇਲਰ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ*⁴¹ *ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ*⁴² ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕਾਉਂਸਿਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਰਾਮਚੰਦਰ ਕੇਸ਼ਵ ਆਦਕੇ* ਬਨਾਮ *ਗੋਵਿੰਦ ਜੋਤੀ ਚਵਾਰੇ*⁴³ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੰਬੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1948 [s.5 (3) 9b)] ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ:-

"ਇੱਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ, ਟੇਲਰ ਬਨਾਮ ਟੇਲਰ (1) ਵਿੱਚ, ਜੈਸਲ ਐਮਆਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਚੀਜ਼ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਢੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਹਨ. ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ, ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (2) ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਕੇਸਾਂ (3) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 ਦੇ ss.164 ਅਤੇ 364 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "ਜਿੱਥੋਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਪੁਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ 'ਤੇ ਖਰਾ ਉਤਰਿਆ ਹੈ।"

(115) ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੈਟੇਨਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਲਾਇਆ ਹੈ। ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਵੇਖੋ, *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲੇ,

ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ *ਅੰਜੁਮ ਐਮਐਚ ਘਾਸਵਾਲਾ*⁴⁴; *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ* ਬਨਾਮ *ਪਰਲ*

41[1876] ਚ. ਡੀ. 426

42ਏਆਈਆਰ 1936 ਪੀਸੀ 253

43ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 915

44ਏਆਈਆਰ 2001 ਐਸਸੀ 3868

ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਫਾਉਂਡਰੀ ਵਰਕਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟਿਡ⁴⁵ ਆਦਿ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ.

(116) ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ I ਅਤੇ III ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਈ) ਵਿੱਚ "ਨਿਰਧਾਰਤ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਐਕਟ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ 'ਬੇਦਖਲੀ' ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਬਿਨਾਂ ਛੱਤਰੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟੋਪੀ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

(117) ਧਾਰਾ 2 (ਈ), 22 ਅਤੇ 32 (ਐਫ) ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੂਰਨ, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪਰਿਪੋਖਿਕ ਹੈ। ਇਹ CAP de hors the Act ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਟ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋਪਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 23 ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਬਦਲੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧਿਐਨ ਦੁਆਰਾ CAP ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਘਟਨਾ ਲਈ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ।

(118) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅੰਤਮ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਹ 2012 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ, ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਐਕਟ ਖੁਦ ਬੇਦਖਲੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ 2012 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਏਪੀਜ਼ ਨਿਰਠੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਧਾਰਤ' ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ss.2 (e), 22 ਅਤੇ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ 32 (ਐਫ) ਸਤੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ

(Rajiv Narain Raiya, J.)

ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਮਰ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਪ-ਉਪ ਵਫ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਣ।

(119) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ MWPSO ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਅਨੁਸੂਚੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ, ਹਮਦਰਦੀ, ਹਮਦਰਦੀ, ਹਮਦਰਦੀ, ਦਿਆਲਤਾ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਬੰਧਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਪੈਰੋਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 (3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ।

(120) ਕ੍ਰਮਵਾਰ 2014 ਅਤੇ 2015 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਸੌਂਪ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਸੀਏਪੀ ਨੂੰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 15.01.2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤਿਆ

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ। ਮਿਤੀ 08.01.2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਾਨਤ ਚਾਹਲ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ,

ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ੀਟ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਰਕ 'Z' ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨੋਟ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਐੱਲ.ਡੀ. ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ

ਵਿਸ਼ਾ: ਸਿਮਰਤ ਰੰਧਾਵਾ ਬਨਾਮ ਸਿਰਲੇਖ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਰ,

ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਰਾਜੀਵ ਨਰਾਇਣ ਰੈਨਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30.09.2019 ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। 30.09.2019 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਹਸਤਾਖਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਲ.ਡੀ. ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਪੰਜਾਬ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ,

ਤੁਹਾਡਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ, Sd/-

(ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ)

ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ

ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਮਾਨਤ ਚਹਿਲ

ਸਹਾਇਕ ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ”

(121) ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਫਾਈਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਯੋਜਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਕੱਟ-ਕਾਪੀ-ਪੇਸਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਲਚਲ ਦੇ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹਰਿਆਣਾ ਯੋਜਨਾ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖ ਸਰਵਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ: “ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ।” ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ

(*Rajiv Narain Rajna, J.*)

ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਨ।

ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ 'ਤੇ।

(122) ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ **ਧੁਲਾਭਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 9 ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਭਰੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ਼ ਦੇ ਆਈ ਆਰ 1969 ਐਸ ਸੀ 78 (ਸੀ ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ** [5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ], ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ: -

“ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

(1) ਜਿੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਨ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਾਰ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਜਾਂ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਢੁਕਵੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਦਖਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਪਾਅ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। , ਅਤੇ ਕੀ

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਉਪਾਅ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(4) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਰਿਫੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) x x x

(6) x x x

(7) ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

(123) **ਘਨ ਸ਼ਿਅਮ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਨੰਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ**⁴⁶ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਾਅ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"..."ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਉਪਾਅ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

(124) ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੇਨਟੀਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਝੂਠ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ ਵਿਰੁੱਧ ਢੁਕਵੀਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਈ ਹੈ। ਪਰ ਹੋਰ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਟੀਓਰੀ ਅਤੇ ਮੈਂਡਮਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)
ਅਤੇ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਉਪਚਾਰ ਹਨ।

(125) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕੁਝ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੁਪਮ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਜੈਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਮੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(126) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ:-

(i) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 1 ਤੋਂ 3 ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਐਕਟ, 2007 ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ। .

(ii) ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਮਨਮਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ MWPSA ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, "ਬੇਦਖਲੀ" ਜਾਂ ਬੇਦਖਲੀ [ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨੂੰਹ ਦੀ] ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ, ਦਮਨਕਾਰੀ, ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਮਨਕਾਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 300A ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਠੋਸ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2015 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਬੇਦਖਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

(iii) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ, 2014 ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼, 2012 ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਗਏ ਦਫਤਰੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ MWPSA ਐਕਟ ਦੇ "ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ" ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਹੈ।

(iv) ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ

ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ

ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੈ।

(v) ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਰੈਂਟ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ, ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(vi) ਐਕਟ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਅਸਮਰਥਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਲਈ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਨਾ ਹੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਹਦਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(vii) ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਈ ਬੇਦਖਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 300-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੇਟੀਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਨਿਯਮ ਮੁਢਲੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਕਠੋਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(viii) ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਬੇਦਖਲੀ ਸਰਲਤਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਤਬਾਹਦਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ix) ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧਾਰਤ ਬੇਦਖਲੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਤੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੜੱਪਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(x) ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਤਿ ਕਠੋਰ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਅਰਥ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22(2) ਵਿੱਚ "ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਹੈ।

(xi) ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ "ਬੱਚਿਆਂ" [s.2 (a)] ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 2 (f) ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ" ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਲਈ ਹੈ।

(xii) ਐਮ ਡਬਲਿਯੂ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (f) ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ" ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਤੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਰਾਹੀਂ; ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਵੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਬੇਰੁਖੀ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(xiii) ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨਮਾਨੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਈ, ਇਹ ਉਪਾਅ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਦਾ ਉਪਾਅ ਬੇਦਖਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਦਖਲੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ [ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ] ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਚਿਤ, ਮਨਮਾਨੀ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(xiv) ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਦਰਾਮਦ

ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦੇ ਹੱਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ

ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੀਬਿਤ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਬਾਅਦ. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ MWPSOC ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸਖਤ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਾਹਸ ਕੀ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਇ II [SS ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 4 ਤੋਂ 18] ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 [ਅਧਿਆਇ VI] ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਵਰਸਿੰਗ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਰੀਲੀਜ਼ ਡੀਡਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਛਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਦੋ ਤੱਤ ਅਰਥਾਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਯੋਗ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(xv) ਵਿੱਚ ਐਕਟ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ [ਜੋ ਕਿ ਕਾਪੀ ਪੇਸਟ ਹਨ] ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਸੰਦ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਸਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ' ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਨੌਕਰ ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(xvi) ਪੰਜਾਬ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ-2014 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰਥਨ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(xvii) ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਕਸਰ ਇਸਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਜੀਬ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਪੋਸਟਿੰਗ 'ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਡੀ

ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

(*Rajiv Narain Raina, J.*)

ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਰ ਕੰਮਕਾਜੀ ਦਿਨ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੋੜਾਂ, ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਪਰਿਵਾਰਤਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਰਹਿਮ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 22 (2) ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ" ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਨ।

ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ. ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਇਕੱਲੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ [ਜੋ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ] ਅਤੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਪੇਸ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਗਰਭ ਨਾਲ ਉਗਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਤੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਵਰੂਪ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਆਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਐਕਸ਼ਨ ਪਲਾਨ ਦਾ ਜਨਮ ਹੀ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ 2007 ਵਿੱਚ MWPSO ਐਕਟ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅਣਗੌਲਿਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ।

(xviii) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ [ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਛਾਲ ਸੀ], ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀਮਾ, ਸਰਪਲੱਸ, ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਸੀਮਾਂਤ ਅਤੇ ਕਿਰਤੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ; ਬੰਧੂਆ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੰਡਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਉੱਘੇ ਡੋਮੇਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕੁਲੀਨ ਵਰਗ ਅਤੇ 'ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨਦਾਰਾਂ' ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼

ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਾਂਗ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਬਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ-[ਮੇਜਰ ਹਰਮੇਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ]।

(127) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਲਤਵੀ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਉਣ। 2015 ਦਾ CR ਨੰਬਰ 4238 [ਪੈਰਾ 17, ਸੁਪਰਾ ਦੇਖੋ] ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯਥਾ-ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(128) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ-ਕਮ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ 01.01.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ 14.11.2017 ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਐਸ ਮਹਿੰਦੀਰਤਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਈਸ਼ਵਰਜੋਤ ਕੌਰ